

2023-02-16
KN2023/00518

Klimat- och näringslivsdepartementet

Vattenfall Vindkraft AB
Vattenfall Eldistribution AB
c/o advokaterna Emma Lund och Mikael
Berglund
mikael.berglund@froberg-lundholm.se
emma.lund@froberg-lundholm.se

Ansökan om tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln till utläggning av undervattenskablar på kontinentalsockeln inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon i Östersjön

Regeringens beslut

Regeringen ger tillstånd enligt 3 § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln (kontinentalsockellagen) till

- a Vattenfall Vindkraft AB att lägga ut de elkablar som krävs för en vindkraftsparks funktion på kontinentalsockeln inom Sveriges ekonomiska zon i södra Östersjön inom det område som framgår av *bilagan*.
- b Vattenfall Eldistribution AB att lägga ut maximalt fyra kabelförband (den så kallade exportkabeln) på kontinentalsockeln inom Sveriges sjöterritorium och Sveriges ekonomiska zon i södra Östersjön inom det område som framgår av *bilagan*.

De bygg- och anläggningsåtgärder som krävs för att lägga ut kablarna ska ha avslutats senast den 16 februari 2033.

Regeringen återkallar det tillstånd regeringen gav enligt kontinentalsockellagen den 29 juni 2006 i ärendet med dnr N2005/3709.

Villkor

Allmänt

1. Om inte annat framgår av detta beslut ska verksamheten utföras och bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad Vattenfall Vindkraft

AB och Vattenfall Eldistribution AB (bolagen) uppgett eller åtagit sig i ärendet.

Konstruktionsarbeten i den ekonomiska zonen

2. Geotekniska- och geofysiska undersökningar inför anläggande av vindkraftsparken samt exportkabeln får inte utföras under perioden november till maj. Vid undersökningar där frekvensområden under 180 kHz utnyttjas ska så kallad ”soft-start” tillämpas.
3. Om det finns risk för att marinarkeologiska lämningar inom arbetsområdet kommer att beröras av arbetena ska verksamhetsutövaren i samråd med Länsstyrelsen i Skåne län låta besikta och vid behov undersöka dessa innan arbetena påbörjas. Vidtagna åtgärder ska dokumenteras och rapporteras till länsstyrelsen.
4. Avfall och restprodukter, såväl fast som flytande, ska källsorteras och transporteras till land för omhändertagande.
5. Sveriges geologiska undersökning och Försvarsmakten (via e-post: ms-opavd-tillstand@mil.se) ska informeras senast sex veckor innan undersökningarna påbörjas om (i) uppskattad arbetstid, (ii) position för undersökningarna och (iii) kontaktuppgifter till den enhet som utför undersökningarna.
6. När utläggningsarbetena har avslutats ska en kopia av all insamlad geologisk och geoteknisk information från kontinentalsockeln inom Sveriges sjöterritorium och Sveriges ekonomiska zon i Östersjön där arbetena har bedrivits, såväl rådata som tolkningar och sammanställningar, i den utsträckning lagen (2016:319) om skydd för geografisk information inte hindrar det, ges in till Sveriges geologiska undersökning i det format som myndigheten bestämmer.
7. Samråd ska genomföras med Sjöfartsverket och Transportstyrelsen om de åtgärder som krävs till skydd mot störningar för sjöfart och passerande fartygs säkerhet. Samrådet ska genomföras minst tre månader innan arbete med utläggning av kabel påbörjas. Bolagen ska följa de anvisningar som lämnas av myndigheterna och bekosta eventuella åtgärder.
8. Sjöfartsverket och Havs- och vattenmyndigheten och Försvarsmakten (via e-post: ms-opavd-tillstand@mil.se) ska informeras om arbete med utläggning av kabel minst sex veckor innan arbetet påbörjas.

Sjöfartsverket och Försvarmakten ska därefter fortlöpande informeras om arbetenas fortskridande samt när arbetena avslutas.

9. Sveriges Fiskares Producentorganisation, Havs- och Kust-fiskarnas Producentorganisation och Swedish Pelagic Federation Producers Organisation ska fortlöpande hållas informerade om samt hållas dialog med avseende när och var undersökningarna kommer att utföras samt vilket djup i havsbotten som är säkert mot trålredskap, så att potentiell påverkan på fisket minimeras.
10. Efter avslutad utläggning av kablarna ska kablarnas koordinater bestämmas och rapporteras till Sjöfartsverket.
11. Under bygg- och anläggningsskedet ska området där arbetena bedrivs noggrant övervakas såväl från ledningscentral på land som av fartyg. Fartyg som riskerar att navigera fel ska varnas.

Befintliga kablar och infrastruktur

12. Verksamheten får inte försvåra eller förhindra användningen eller möjligheten att reparera befintliga undervattenskablar och rörledningar. Om verksamheten temporärt kan hindra eller försvåra användningen eller möjligheten att reparera befintliga kablar och rörledningar ska överenskommelser om detta ingås med ägarna av respektive kabel och rörledning.

Marinarkeologi

13. Innan utläggningsarbetena påbörjas ska samråd ske med Länsstyrelsen i Skåne län i frågan om marinarkeologiska undersökningar. Om det finns risk för att marinarkeologiska lämningar påverkas av kabelutläggningen längs sträckningen i den ekonomiska zonen ska verksamhetsutövaren låta marinarkeologisk expertis besikta och vid behov låta undersöka dessa innan arbetena påbörjas. Arbetet ska genomföras på ett sådant sätt att kulturmiljöer på havsbotten inte kommer till skada. Vidtagna åtgärder ska dokumenteras och rapporteras till länsstyrelsen.

Återställning vid nedläggning av verksamheten

14. Åtgärder för återställning av havsbotten i den ekonomiska zonen ska vidtas vid en nedläggning av verksamheten. Verksamheten ska anses som nedlagd om verksamheten för elproduktion inte har bedrivits under en sammanhängande tid av ett år. Verksamhetsutövaren ska ta fram en avvecklingsplan för återställningsåtgärder i den ekonomiska zonen som

ska följas i ett framtida avvecklingsskede. Avvecklingsplanen ska upprättas i samråd med länsstyrelsen. Förslag till avvecklingsplan ska lämnas till länsstyrelsen för synpunkter senast tre månader innan avvecklingskedet inleds. Avvecklingsplanen kan samordnas med övriga kontrollprogram för verksamheten.

15. Verksamhetsutövaren ska ställa ekonomisk säkerhet för kostnaderna för återställningsåtgärder för avveckling av kablarna samt för eventuell nödvändig sjömätning i samband med en nedläggning av verksamheten. Säkerheten ska ställas vid två tillfällen enligt följande. Senast tre månader före byggstart ska säkerhet ställas för kostnader om motsvarande 23 miljoner kronor och senast tre månader före igångsättandet av den andra byggnadsfasen för kostnader om motsvarande 23 miljoner kronor, vid båda tillfällena i 2023 års prisnivå.

Övrigt

16. En kopia av tillstånden ska finnas tillgänglig ombord på de fartyg som utför arbeten med stöd av tillståndet och ska kunna visas upp på begäran från svensk myndighet.

Upplysningar

Tillsynen över efterlevnaden av föreskrifter och villkor för tillstånd enligt kontinentalsockellagen, förutom vad gäller 15 c §, utövas av Sveriges geologiska undersökning.

I säkerhetsskyddslagen (2018:585) finns bestämmelser om säkerhetsskyddsklassificering av uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet.

I lagen (1996:528) om ersättningsskyldighet vid skada på undervattenskablar och rörledningar m.m. finns bestämmelser om ansvar för skada på befintliga undervattenskablar och rörledningar.

Ärendet

Tidigare beslut och parallella tillstånd

Regeringen gav den 29 juni 2006 tillstånd enligt 5 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon till Sweden Offshore Wind AB, ett bolag inom Vattenfallkoncernen som genom fusion övergått till att bli bolaget Vattenfall Vindkraft AB, att inom området Kriegers flak i södra Östersjön uppföra och

driva en gruppstation för vindkraftverk med högst 128 vindkraftverk samt att inom området för gruppstationen uppföra erforderliga mätmaster och transformatorstationer (dnr M2004/4159).

Samma dag gav regeringen tillstånd enligt 15 a § kontinentalsockellagen till samma bolag att lägga ut undervattenskablar dels från Sveriges territorialgräns till gruppstationen, dels för de kablar inom området krävs för gruppstationens funktion på kontinentalsockeln inom Sveriges ekonomiska zon i den utsträckning som framgår av bilagan till beslutet (dnr N2005/03709).

Efter en förnyad ansökan beslutade regeringen den 18 december 2014 att ändra det tidigare meddelade tillståndet enligt 5 § lagen om Sveriges ekonomiska zon (dnr M2004/4159) på så sätt att de byggnads- och anläggningsåtgärder som krävs för verksamheten skulle ha vidtagits senast den 1 oktober 2018 (dnr M2012/2276). Genom beslutet ändrades även vissa av villkoren för verksamheten.

Länsstyrelsen i Skåne län beslutade den 15 mars 2021 att ge bolagen tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (ett så kallat Natura 2000-tillstånd) till att vid Kriegers flak inom Sveriges ekonomiska zon uppföra och driva en vindkraftspark samt att för vindkraftsparken utlägga och bibehålla erforderliga sjökablar (länsstyrelsens dnr 521-406-2019).

Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, gav i dom den 29 oktober 2021 tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken till Vattenfall Elddistribution AB att lägga ner och bibehålla maximalt fyra kabelförband (i domen kallad sjökabeln) för överföring av el och för de ändamålen utföra nödvändiga arbeten i vatten såsom plogning, spolning, stenläggning, grävning, borring med mera (mål nr M 4583-20). Tillstånd lämnades också för att underhålla och reparera sjökabeln under arbetstiden om tio år samt att tillfälligt lägga upp uppkomna överskottsmassor på land. Tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (ett Natura 2000-tillstånd) lämnades också för arbetena.

Regeringen beslutade den 19 maj 2022 att ändra regeringens tidigare beslut om tillstånd enligt 5 § lagen om Sveriges ekonomiska zon (dnr M2004/4159 och M2012/2276) bland annat på så sätt att vindkraftsverkens höjd maximalt får uppgå till 280 meter och att de byggnads- och anläggningsåtgärder som krävs för verksamheten ska ha vidtagits senast den 12 maj 2032 (dnr M2018/02437). Beslutet förenades med olika villkor.

Ansökan

Bolagen har den 24 maj 2021 ansökt om tillstånd enligt 3 § kontinentalsockellagen att lägga ut och bibehålla elkablar som krävs för vindkraftparkens funktion på kontinentalsockeln inom Sveriges ekonomiska zon i Östersjön inom det område som framgår av bilaga A till ansökan samt om tillstånd att lägga ut och bibehålla maximalt fyra kabelförband (den så kallade exportkabeln) i en kabelkorridor på kontinentalsockeln inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon i södra Östersjön inom det område som framgår av bilaga A till ansökan.

Ansökan avser arbeten för den planerade etableringen av vindkraftparken Kriegers flak i svensk ekonomisk zon söder om Skåne. Den föreslagna sträckningen av kabel i den ekonomiska zonen motsvarar, med den justeringen att kabeln förläggs strax utanför Natura 2000-området Sydvästskånes utsjövatten i stället för genom detta, den sträckning som omfattas av det tillstånd som regeringen lämnade den 29 juni 2006 enligt 15 a § kontinentalsockellagen till Sweden Offshore Wind AB (dnr N2005/3709). Därutöver omfattar ansökan även den landanslutningskabel som löper inom svenskt sjöterritorium. Kabellängden från vindkraftsparkens norra del till land uppgår till cirka 30 km, varav 23 km ligger inom territorialgränsen på svenskt vatten. Kabelinstallationen beräknas ta cirka tolv veckor.

Bolagen har anfört att nödvändiga undersökningar av havsbotten kommer att behöva göras inför exportkabelns förläggande. Exportkabeln kommer att läggas inom en kabelkorridor som är 300 meter bred. Konstruktionsförberedande undersökningar kommer att ske i korridoren för att säkerställa bästa möjliga placering av kablarna. Några geotekniska undersökningar (t.ex. borrhningar) kommer inte att utföras utanför kabelkorridoren. Geofysiska undersökningar kommer även att ske inom ett område om 100 meter på vardera sida om kabelkorridoren för att säkerställa exportkabelns säkerhet och drift. Undersökningarna bedöms nödvändiga som ett led i kabelns utläggande.

Remissyttranden

Ansökan med bilagorna A till och med F har remitterats till Affärsverket svenska kraftnät, Boverket, Energimarknadsinspektionen, Försvarmakten, Havs- och vattenmyndigheten, Kustbevakningen, Länsstyrelsen i Skåne län, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturhistoriska riksmuseet,

Naturvårdsverket, Polismyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Sjöfartsverket, Stockholms universitet (Östersjöcentrum), Statens energimyndighet, Statens geotekniska institut, Statens jordbruksverk, Statens maritima och transporthistoriska museer, Sveriges geologiska undersökning, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI), Trafikverket, Transportstyrelsen, Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation, Naturskyddsföreningen, Svensk Vindenergi, Svensk Sjöfart, Sveriges Fiskares Producentorganisation, Swedish Pelagic Federation och Världsnaturfonden WWF.

Försvarsmakten, Stockholms universitet (Östersjöcentrum), Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation, Naturskyddsföreningen och Världsnaturfonden WWF har inte hörts av.

Naturhistoriska riksmuseet och Statens jordbruksverk har avstått från att lämna synpunkter. Svensk vindenergi har inte anfört något i sak.

Statens energimyndighet har tillstyrkt ansökan.

Boverket, Energimarknadsinspektionen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Polismyndigheten, SMHI och Svensk Sjöfart har anfört att de inte har några synpunkter på ansökan.

Affärsverket svenska kraftnät har anfört i huvudsak följande. Verket planerar ett projekt i närheten av den sträckning som omfattas av ansökan. Det är därför av största vikt att verket fortsatt är en part i den kommande processen så att eventuella konfliktpunkter i största möjliga mån undviks. Vattenkraft Eldistribution AB har skickat en ansökan om anslutning till transmissionsnätet och en dialog om anslutning är inledd.

Havs- och vattenmyndigheten har tillstyrkt ansökan och anfört i huvudsak följande. Ansökan står inte i strid med de föreslagna havsplanerna som har lämnats till regeringen. Bolagen har presenterat ett omfattande underlag där relevanta miljöaspekter har belysts. Tidigare önskemål om kompletteringar har omhändertagits och det finns nu förutsättningar att meddela tillstånd, med en mindre justering som föreslås för torskleken. Bolagens villkorsförslag att inga anläggningsarbeten till havs får utföras under perioden april till maj bör gälla även vid nedmontering och återställning av området. Projektets omgivningspåverkan kan i första hand omhändertas i

villkoren i de parallella prövningarna för att undvika dubbelreglering av villkoren, effektivisera prövningen och underlätta för tillsynsmyndigheten.

Kustbevakningen har anfört i huvudsak följande. En kopia av tillstånden ska finnas tillgänglig på de fartyg som bedriver verksamhet med stöd av tillståndet. Samråd med Kustbevakningen om sjösäkerhetshöjande åtgärder ska inte ske då Kustbevakningen inte ansvarar för att anvisa verksamhetsutövare om sjösäkerhetshöjande åtgärder. Information om verksamheten ska inte heller lämnas till Kustbevakningen då Kustbevakningen inte är tillsynsmyndighet.

Länsstyrelsen i Skåne län har tillstyrkt ansökan och anfört följande. Tillståndet bör föreskrivas med vissa kompletteringar av bolagens föreslagna villkor. Det föreslagna villkoret om marin arkeologiska lämningar bör kompletteras för att gälla inom hela arbetsområdet. Områden för tillfälliga grävningar, spolningar eller plogningar, till exempel vid kabelutläggning eller kabelreparation, ska efter slutfört arbete i så stor utsträckning som möjligt återställas i ursprungligt skick så att inga diken kvarstår i havsbotten. Det är troligt att bottenströmmarna i de djupare delarna längs kabelkorridoren är mycket små och att det därför kan ta mycket lång tid för naturen att på egen hand återställa havsbotten. Eventuell påverkan på havsbotten bör därför undersökas då kabeln är på plats samt en tid därefter. Villkoret från 2006 om att lågsavlig olja ska användas vid drift av de dieselmotorer som används under anläggningsperioden ska kvarstå. Användningen av lågsavlig olja regleras förvisso genom föreskrifter för fartyg men dieselmotorer som används under anläggningsperioden ska omfattas, inte enbart dieselmotorer tillhörande fartyg.

Riksantikvarieämbetet har anfört att ett tillstånd ska förenas med villkor om att kulturmiljöer på havsbotten inte kommer till skada. För att säkerställa att kulturmiljöer som äldre skeppsvrak och boplatser inte kommer till skada ska marin arkeologisk expertis anlitas för att utreda kulturmiljöförhållandena i området där kabeln ska utläggas.

Sjöfartsverket har anfört att myndigheten inte har några invändningar mot att tillstånd ges i enlighet med ansökan. Bolagens villkorsförslag gällande information till Sjöfartsverket om arbete med utläggning av kabel bör dock ändras så att myndigheten får informationen minst sex (6) veckor innan utläggningsarbeten påbörjas, eftersom utläggningen berör internationell

trafik vilket gör att det tar något längre tid för informationen att nå ut till berörda parter.

Statens geotekniska institut har anfört att de geotekniska och miljögeotekniska frågorna har belysts på ett tillfredsställande sätt och har inget ytterligare att tillföra i ärendet.

Statens maritima och transporthistoriska museer har anfört att om kulturhistoriska lämningar kan påverkas av den planerade kabeldragningen bör dessa dokumenteras och analyseras för att i första hand avgöra om de är fornlämningar eller inte. Marinarkeologisk expertis bör ges möjlighet att analysera resultatet av de fördjupade geofysiska undersökningarna.

Sveriges geologiska undersökning har anfört i huvudsak följande. Eftersom remissunderlaget endast innehåller en översiktlig redogörelse av kablarnas lägen och inte någon detaljerad beskrivning av berörd bottenyta kan inget slutligt ställningstagande tas om tillstånd kan meddelas enligt kontinentalsockellagen. Vid en sammantagen bedömning kan dock antas att nu sökta åtgärder är förenliga med bestämmelserna i kontinentalsockellagen. När arbetena med utläggningen har avslutats ska kopia av all insamlad geologisk och geoteknisk information från svenskt kontinentalsockelområde, såväl rådata som tolkningar och sammanställningar, i den utsträckning lagen om skydd för geografisk information inte hindrar det, tillställas Sveriges geologiska undersökning i format som myndigheten godkänner. Innan informationen översänds ska kontakt tas med Sveriges geologiska undersökning via e-post sgu@sgu.se.

Trafikverket har anfört följande. Det av ansökan berörda området i Östersjön korsar Trafikverkets riksintresse för sjöfart. I området finns flera sjötrafikstråk av riksintresse. Konsekvenserna för sjöfarten är begränsade till anläggningsarbetet och bedöms kortvariga. Negativa konsekvenser kan förebyggas genom god planering varför verket ser positivt på sökandes förslag om att tillståndet ska förenas med de villkor som beskrivs gällande sjöfarten och samråd med Sjöfartsverket.

Transportstyrelsen har inget att invända mot att tillstånd ges och stödjer de förslag till justeringar av tidigare givna villkor.

Sveriges Fiskares Producentorganisation har anfört följande. Det är inte enkelt att besvara en remiss om kabeldragning i ett område där mer eller

mindre allt är sekretessbelagt. Utifrån det översända materialet är det således svårt att uttala sig annat än generellt. Det är viktigt att arbetena tidsmässigt utförs då det medför minimal påverkan på fisklek och födosök för att säkerställa en så liten negativ påverkan på möjligt. Kablarna ska plogas ned på ett så skonsamt sätt som möjligt, och där det inte går ska kablarna övertäckas.

Swedish Pelagic Federation har anfört följande. Det är svårt att besvara en remiss av ett område för kabeldragning där själva sträckan och omgivningar är sekretessbelagd. Kabeldragningen kommer nog inte medföra någon större påverkan på medlemmarnas fiske, men det är svårt att avgöra utifrån underlaget. Det är av yttersta vikt att arbetena planeras på ett sådant sätt att det minimerar påverkan på fiskens lek och födosök samt yrkesfisket. Det är viktigt att säkerställa att det kustnära lekområdet för sill inte påverkas negativt på sikt. Vid arbeten på syrefri eller syrefattig botten, eller med sediment som kan innehålla föroreningar, ska åtgärder vidtas för att minimera uppvirvling av sediment i ovanliggande vatten. Plogning som utläggningsmetod av kabeln förordas. Det är synnerligen viktigt att kabeln är väl nedplogad alternativt övertäckt och att sedimentet inte riskerar att erodera under den så att det skapas fria spann eller fickor under kabeln som kan öka insnärningsrisken för fiskeredskap.

Bolagens bemötande av inkomna remissyttranden

Bolagen har fått möjlighet att yttra sig över inkomna yttranden och har anfört i huvudsak följande. Villkorsförslagen justeras i enlighet med Kustbevakningens och Sjöfartsverkets synpunkter. De justeras vidare avseende vad Sveriges geologiska undersökning anfört om utläggningen.

Affärsverket svenska kraftnäts synpunkter på att fortsatt vara en part i den kommande processen så att eventuella konfliktpunkter med deras projekt i största möjliga mån undviks säkerställs genom av bolagen föreslagna villkor 11 och 12. Bolagen kommer vidare att fortsätta dialogen med myndigheten inför projekteringen av landanslutningskablarna och relationen till dennes projekt.

Utläggingsarbetet är begränsat i tid och omfattning och har bedömts endast kunna medföra en mycket begränsad och kortvarig grumling. Det saknas anledning att reglera frågan om uppgrumling och miljögifter med anledning av synpunkterna från Swedish Pelagic Federation på annat sätt än vad Växjö

tingsrätt, mark- och miljödomstolen, funnit nödvändigt vid dess prövning enligt miljöbalken. Av ansökan med bilagor framgår att kablarna kommer att övertäckas om de inte kan anläggas på ett djup i havsbotten som är säkert mot trålredskap. Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, respektive Länsstyrelsen i Skåne län har reglerat frågor om bland annat lek för torsk varför synpunkterna från Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges Fiskares Producentorganisation och Swedish Pelagic Federation tillgodoses genom de parallella tillstånden. Ytterligare villkor om detta i nu aktuell prövning behövs därför inte. Frågan om säsongsbegränsningar för nedmontering och återställning av området enligt Havs- och vattenmyndighetens synpunkter bör lämpligen hanteras inom ramen för framtagandet av efterbehandlingsplanen vid verksamhetens upphörande, vilket regleras i tillståndet om ändring av tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon.

Villkorsförslaget om marin arkeologiska lämningar justeras i enlighet med synpunkterna från Riksantikvarieämbetet, Statens maritima och transporthistoriska museer och Länsstyrelsen i Skåne län. Mot bakgrund av bedömningen i domen från Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, motsätter sig bolaget Länsstyrelsen i Skåne läns förslag att områden för tillfälliga grävningar, spolningar eller plogningar så långt som möjligt ska återställas till ursprungligt skick. Det är orimligt att i nu aktuell prövning för utläggande av kabel på havsbotten reglera frågan om plogning, spolning, reparationer med mera utanför landsanslutningsområdet. Något behov av villkor om lågsvavlig olja behövs heller inte då generella föreskrifter rörande användningen av lågsvavlig olja till sjöss införts.

Exportkabeln (om maximalt fyra separata kabelförband) kommer att läggas inom en kabelkorridor som är 300 meter bred. Inom detta område kommer erforderliga konstruktionsförberedande undersökningar för exportkabelns förläggande att ske, i syfte att säkerställa bästa möjliga placering av kablarna. Därtill avser bolagen, att inom ett område om upp till 100 meter på vardera sidan om kabelkorridoren, genomföra geofysiska undersökningar i syfte att säkerställa exportkabelns säkerhet och drift. Dessa undersökningar omfattar bl.a. användandet av s.k. magnetometer i syfte att upptäcka oexploderade minor. Även multibeam-ekolod, side scan sonar, sub-bottom profiler samt några enstaka sedimentprov (bottenhugg) kan komma att användas för att upptäcka kulturarvsobjekt eller avvikande bottenförhållanden i anslutning till kabelkorridoren. Dessa undersökningar bedöms nödvändiga som ett led i exportkabelns utläggande, och för att hitta en optimal placering inom

kabelkorridoren (en kabel bör som utgångspunkt hålla visst erforderligt avstånd till vissa objekt på havsbotten, såsom exempelvis oexploderad ammunition). Inga geotekniska undersökningar kommer att utföras utanför kabelkorridoren, såsom exempelvis borrhning.

Vad gäller det tidigare meddelade tillståndet enligt kontinentalsockellagen som numera innehas av Vattenfall Vindkraft AB (dnr N2005/03709) är det bolagens uppfattning att beslutet bör upphävas givet att regeringen meddelar ett nytt tillstånd.

Skälen för regeringens beslut

Prövningens omfattning och formella frågor

Under ärendets handläggning har en fråga uppkommit om bottenundersökningarnas omfattning utanför kabelkorridoren inför anläggande av exportkabeln utgör sådana undersökningar som Sveriges geologiska undersökning har att tillståndspröva enligt vad som anges i 5 a § kontinentalsockelförordningen (1966:315).

Bolagen har förtydligat att undersökningarna är nödvändiga för utläggningen av kablar och säkerställande av exportkabelns säkerhet och drift utanför kabelområdet.

Regeringen konstaterar att de undersökningar som bolagen avser utföra både inom kabelkorridoren (300 meter bred) och i områdena inom 100 meter på varje sida om kabelkorridoren syftar till att säkerställa utläggningen av exportkabeln. Undersökningarna ska genomföras för att upptäcka till exempel oexploderade minor eller kulturarvsobjekt för att ha en marginal för justering av kabelrutten i händelse av fynd. Eftersom undersökningarna, även utanför kabelkorridoren, utgör ett moment med direkt samband till själva utläggningen av exportkabeln kan de omfattas av ett tillstånd att lägga ut undervattenskablarna.

Regeringens bedömning

Enligt 3 § kontinentalsockellagen får regeringen meddela tillstånd för annan än staten att genom geofysiska mätningar, borrhning eller på annat sätt utforska kontinentalsockeln och att utvinna naturtillgångar från denna. Ett tillstånd ska avse ett bestämt område och en viss tid. Regeringen får meddela föreskrifter om att ett visst slag av verksamhet som det får lämnas tillstånd till enligt första stycket får bedrivas utan tillstånd.

Av 2 b § kontinentalsockellagen framgår att det som sägs i lagen om att utforska kontinentalsockeln och utvinna dess naturtillgångar även gäller för utläggning av undervattenskablar som dras fram inom eller fortsätter in på svenskt territorium alternativt dras fram eller används i samband med en verksamhet på en anläggning, konstruktion eller konstgjord ö på kontinentalsockeln.

Enligt 4 § kontinentalsockellagen ska ett tillstånd att utforska kontinentalsockeln förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt, såsom att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter, främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser samt trygga säkerheten. Av 4 c § kontinentalsockellagen framgår att ett tillstånd för sin giltighet får göras beroende av att den som avser att bedriva verksamheten ställer säkerhet för kostnaderna för att ta bort anläggningar och för andra åtgärder för återställning. I fråga om beskaffenheten av säkerheten gäller 2 kap. 25 § utsköningsbalken. Säkerheten ska prövas av tillståndsmyndigheten och förvaras av länsstyrelsen i det län där verksamheten bedrivs eller som närmaste del av Sveriges sjöterritorium ligger i.

Av handlingarna i ärendet framgår att ingen av remissinstanserna motsätter sig att tillstånd till utläggande av kablar ges.

Bolagen har med vissa mindre justeringar som utgångspunkt föreslagit att samma villkor som föreskrivits i det tidigare kontinentalsockellagstillståndet från 2006 (N2005/3709) bör gälla. För att undvika dubbelreglering har bolagen undvikit att föreslå villkor om omgivningspåverkan m.m. som regleras i de parallella tillstånden som det redogörs för under rubriken Tidigare beslut och parallella tillstånd ovan.

Under ärendets handläggning har bolagen accepterat ett flertal av remissinstansernas förslag till kompletterande och mer begränsande villkor i jämförelse med vad som ursprungligen föreslogs i ansökan. Bolagen har bl.a. accepterat förslag på villkor om marin arkeologiska lämningar, hänsyn till sjöfart, befintliga undervattenskablar och rörledningar samt förslag på villkor om övervakning, rapportering och information.

Remissinstanserna har dock i vissa avseenden ansett att mer omfattande åtaganden och restriktioner än de ovan beslutade villkoren bör ställas upp.

Regeringen delar bolagens uppfattning att villkor nr 2 om geotekniska- och geofysiska undersökningar inte bör ändras i enlighet med Sveriges geologiska undersöknings förslag till tillägg vad avser frekvens, passiv akustisk övervakning och särskilt utpekade observatörer. Aktuella frågor kring övervakning av förekomst av tumlare, frekvenser m.m. har prövats av mark- och miljödomstolen som inte har funnit skäl att tillmötesgå Sveriges geologiska undersöknings synpunkter. Så har inte heller skett i det meddelade Natura 2000-tillståndet. Regeringen finner att det saknas skäl att nu frångå såväl domstolens som länsstyrelsens bedömning i frågan.

Regeringen delar vidare bolagens bedömning att villkor om påverkan på lek för fisk inte behöver föreskrivas så som Sveriges Fiskares Producentorganisation och Swedish Pelagic Federation föreslår då detta träffas av regleringar i parallella tillstånd inom Sveriges territorium respektive ekonomiska zon på det sätt bolagen angett. Regeringen bedömer att effekterna på befintligt och framtida fiske kommer kunna begränsas till följd av att kablarna kommer att övertäckas om de inte kan anläggas på ett djup i havsbotten som är säkert mot trålfredskap vilket det ska hållas dialog om med yrkesfisket.

Havs- och vattenmyndigheten har efterfrågat ett tillägg om att tidsperioden när inga anläggningsarbeten får utföras till havs (april–maj) även bör omfatta nedmontering och återställning av området. Regeringen anser i likhet med bolagen inte att några detaljerade villkor om hur ett återställande ska gå till bör föreskrivas i detta beslut.

Länsstyrelsen i Skåne län har efterfrågat villkor om att områden för tillfälliga grävningar, spolningar eller plogningar så långt möjligt ska återställas till ursprungligt skick så att inga diken kvarstår i havsbotten. Länsstyrelsen har vidare begärt att lågsvavlig olja ska användas för drift av de dieselmotorer som används under anläggningsperioden. Regeringen delar bolagens bedömning att en reglering om återställande endast är rimlig vid kablarnas landföring, där grävning sker. Det är inte rimligt att reglera frågan i nu aktuell prövning för utläggande av kabel på havsbotten utanför landanslutningsområdet. Regeringen anser inte heller att ett villkor om användande av lågsvavlig olja behöver föreskrivas eftersom detta regleras genom annan författning.

Bolagen uppger i ansökan att en avvecklingsplan ska tas fram inför arbetet med återställning av havsbotten i den ekonomiska zonen. Regeringen bedömer att det är ett lämpligt förfarande varför villkor nr 12 utformas i enlighet med det.

Av 3 a § kontinentalsockellagen framgår att vid prövning av tillstånd att utforska kontinentalsockeln tillämpas bl.a. de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken och bestämmelserna om miljö kvalitetsnormer i 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken.

Regeringen konstaterar att underlaget i ärendet är tillräckligt för regeringens prövning och bedömer att bolagen har visat att de uppfyller kunskapskravet i 2 kap. 2 § miljöbalken. Bolagen har vidare visat hur de kommer att vidta de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att den sökta åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (2 kap. 3 § miljöbalken). Regeringen bedömer vidare att bolagen har visat att den valda platsen för utläggning av kablarna är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön (2 kap. 6 § miljöbalken). Även övriga tillämpliga bestämmelser i 2 kap. miljöbalken är enligt regeringens mening uppfyllda. Utredningen i ärendet ger inte anledning att anta att någon miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken skulle överskridas.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att de utläggningsarbeten som ansökan omfattar uppfyller de krav som ställs i kontinentalsockellagen och miljöbalken, om tillståndet förenas med villkor. De föreslagna villkoren med justeringar bedöms vara skäliga för bolagen och samtidigt tillräckligt långtgående för att förhindra att det uppstår otillåtna skador på allmänna eller enskilda intressen.

Med hänsyn till de parallella tillstånden bedömer regeringen att en anläggningstid om tio år är lämplig i det aktuella fallet.

I enlighet med bolagens medgivande bör det tidigare givna tillståndet enligt kontinentalsockellagen av den 29 juni 2006 i regeringens ärende med dnr N2005/3709 återkallas.

På regeringens vägnar



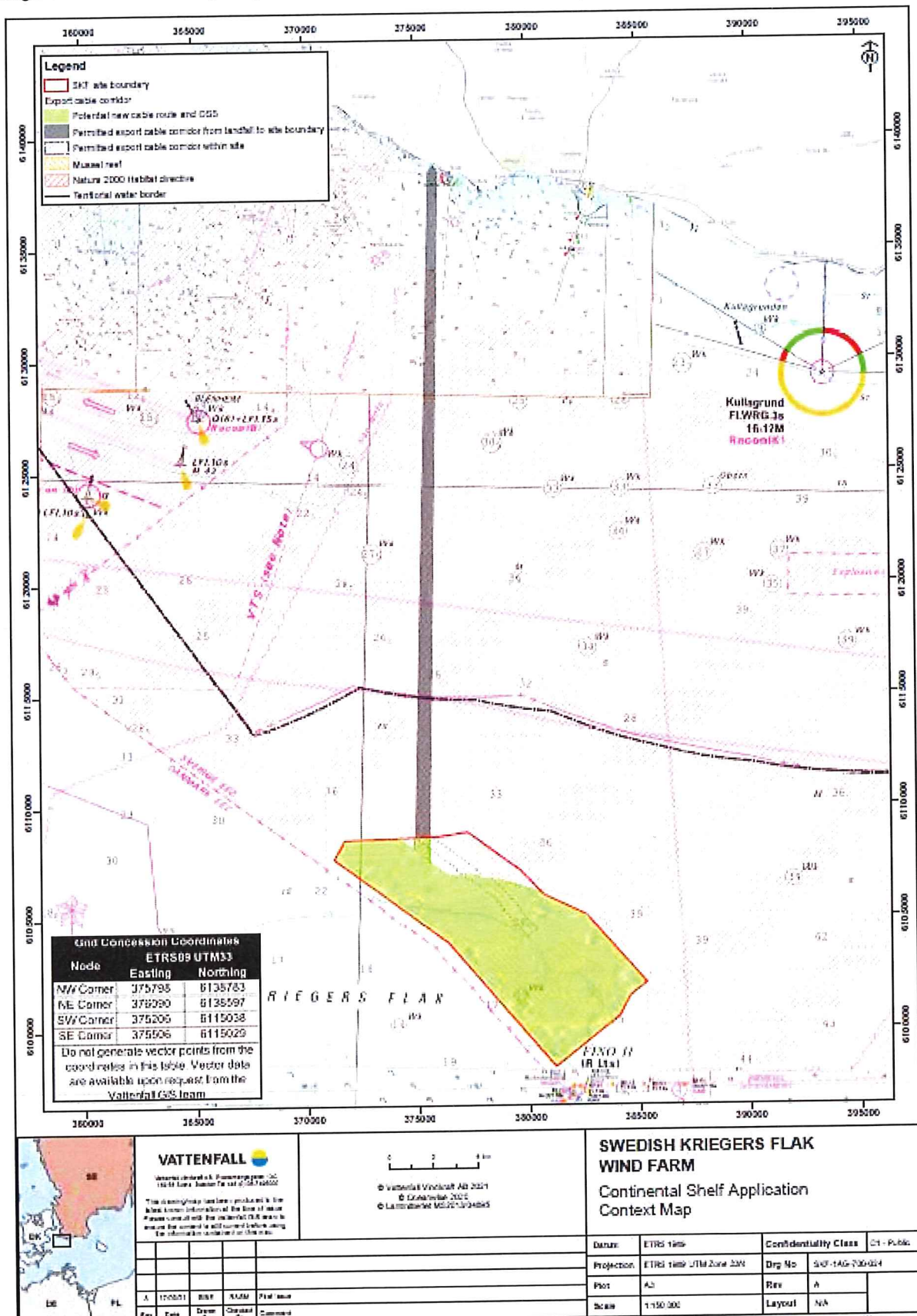
Romina Pourmokhtari



Katrin Strömberg

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Försvarsdepartementet/SI, SUND och MFI
Finansdepartementet/BA
Klimat- och näringslivsdepartementet/BI, E, NM, RS
Kulturdepartementet/KL
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/FJR, TM och US
Affärsverket svenska kraftnät
Boverket
Energimarknadsinspektionen
Försvarsmakten
Havs- och vattenmyndigheten
Kustbevakningen
Länsstyrelsen i Skåne län
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Naturhistoriska riksmuseet
Naturvårdsverket
Polismyndigheten
Riksantikvarieämbetet
Sjöfartsverket
Statens energimyndighet
Statens geotekniska institut
Statens jordbruksverk
Statens maritima och transporthistoriska museer
Stockholms universitet (Östersjöcentrum)
Sveriges geologiska undersökning
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Trafikverket
Transportstyrelsen
Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation
Naturskyddsföreningen
Sveriges Fiskares Producentorganisation
Svensk Sjöfart
Svensk Vindenergi
Swedish Pelagic Federation
Världsnaturfonden WWF



Vattenfall AB, Box 100, SE-100 00 Stockholm, Sweden. © Vattenfall AB 2021. © CartaGenius 2022. © Lantmäteriet MS2023-034855. This document is confidential. It is intended for internal use only. It is not to be distributed outside the organization. All rights reserved. No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without the prior written permission of Vattenfall AB.